

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної хірургії ім. акад. І.О. Поваженка

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Факультет ветеринарної медицини
« 01 » червня 2026р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ХВОРОБИ СОБАК І КОТІВ»
(вибіркова навчальна дисципліна)

Галузь знань: 21 «Ветеринарна медицина»

Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

Освітньо-професійна програма: «Ветеринарна медицина»

Факультет ветеринарної медицини

Розробники: доцент, кандидат ветеринарних наук, доцент Вадим КЛИМЧУК
доцент, кандидат ветеринарних наук, доцент Марія КУЛІДА
асистент, доктор філософії Дмитро КОВАЛЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Хвороби собак і котів» розрахована на поглиблення спеціальних знань у студентів в інтерпретації основних механізмів виникнення, розвитку і закінчення хвороб пов'язаних з порушенням експлуатації собак і котів та необхідних для інноваційного підходу в діагностиці (в тому числі хірургічній), профілактиці та лікуванні хвороб тварин, а також в узагальненні результатів наукових досліджень морфофункціональних змін в організмі тварини та методів їх хірургічної корекції. Для ефективної роботи майбутнього магістра лікаря-хірурга необхідно правильно діагностувати різні за своєю етіологією захворювання, своєчасно призначати патогенетично обгрунтоване лікування тварин, прогнозувати та профілакувати ці хвороби. Значення дисципліни для формування магістра ветеринарної медицини зростає з уведенням спеціалізації у практику лікарів ветеринарної медицини.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітня ступень		
Освітній ступінь	«Магістр»	
Спеціальність	211 «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	— (назва)	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	5	
Семестр	10	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	- год.	
Лабораторні заняття	15 год.	
Самостійна робота	90 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета

Поглибити теоретичні знання і отримати практичні навички в галузі діагностики, лікування та профілактики незаразних хвороб собак та котів, а також підготувати випускника-магістра до самостійної практичної та наукової роботи.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Хвороби собак і котів»: «Неорганічна хімія», «Біофізика», «Латинська мова та термінологія», «Органічна хімія», «Анатомія тварин», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна мікробіологія», «Ветеринарна вірусологія», «Ветеринарна імунологія», «Патофізіологія тварин», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна і лабораторна діагностика», «Оперативна хірургія та анестезіологія», «Загальна і спеціальна хірургія», «Внутрішні хвороби тварин».

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.

СК7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 4. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 9. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

ПРН 11. Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.

ПРН 12. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ПРН 13. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

ПРН 14. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ПРН 15. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

ПРН 16. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 17. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ПРН 18. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних

Компетентності першого дня:

1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

18. Проводити повне клінічне обстеження та демонструвати особисту здатність до прийняття самостійних клінічних рішень.

19. Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.

20. Надавати невідкладну і першу медичну допомогу тваринам поширених видів. Розставляти пріоритети та розподіляти ресурси відповідно до кожної конкретної ситуації.

24. Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.

27. Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

30. Належним чином виконувати асептичні процедури.

31. Безпечно проводити тварині седацію, загальну та регіональну анестезію; застосовувати хімічні методи витримки.

32. Оцінювати стан больової реакції тварини, управляти болем та запобігати завчасно тварині болю.

33. Визначати доречність евтаназії, виконувати її з повагою до тварини та її власників, використовуючи відповідний метод, безпечно для присутніх під час проведення цієї процедури; надавати консультації з етичних та юридичних аспектів щодо утилізації трупа.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів.														
Тема 1. Ознайомлення з базовими матеріалами для роботи з хірургічними ранами у дрібних домашніх тварин. Специфіка обробки ран у собак та котів.	1	12	1		1			10						

Тема 2. Ендоскопія в хірургії, діагностика, лікування та відбір матеріалу для досліджень	2-3	16	2		2		12						
Тема 3. КТ, МРТ, УЗД та рентген для діагностики хірургічних патологій собак і котів.	4-5	16	2		2		12						
Тема 4. Використання технологій зварювання у ветеринарній хірургії, термокоагулятор, монополяр, лігашу	6-7	16	2		2		12						
Разом за модуль 1		60	7		7		46						
Змістовий модуль 2. Особливості превентивних технологій у тварин різних вікових груп. Хірургічне лікування у тварин із хронічними захворюваннями													
Тема 5. Використання лазеру у ветеринарній хірургії собак і котів	8-9	15	2		2		11						
Тема 6. Кріодеструкція у ветеринарній хірургії, та показання до використання	10-11	15	2		2		11						
Тема 7. Еферентне лікування хірургічних хвороб собак і котів, види патологій, та способи застосування	12-13	15	2		2		11						
Тема 8. Загальні хірургічні підходи до геріатричних пацієнтів	14-15	15	2		2		11						
Разом за модуль 2		60	8		8		44						
Усього годин	120		15		15		90						

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Загальна хірургічна практика та специфіка лікування хірургічної патології у собак та котів.	1
2	Ендоскопія в ветеринарній хірургії собак і котів	2
3	КТ, МРТ, УЗД та рентген як засоби діагностики хірургічних патологій собак і котів.	2
4	Використання технологій електрозварювання у ветеринарній хірургії.	2

МОДУЛЬ 2		
5	Використання лазеру у ветеринарній хірургії собак і котів	2
6	Кріодеструкція у ветеринарній хірургії собак і котів	2
7	Еферентне лікування хірургічних хвороб собак і котів.	2
8	Загальні хірургічні підходи до геріатричних пацієнтів	2
	Разом	15

4. Темі лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Ознайомлення з базовими матеріалами для роботи з хірургічними ранами у дрібних домашніх тварин. Специфіка обробки ран у собак та котів.	1
2	Ендоскопія в хірургії, діагностика, лікування та відбір матеріалу для досліджень	2
3	КТ, МРТ, УЗД та рентген для діагностики хірургічних патологій собак і котів.	2
4	Використання технологій зварювання у ветеринарній хірургії, термокоагулятор, монополяр, лігашу	2
МОДУЛЬ 2		
5	Використання лазеру у ветеринарній хірургії собак і котів	2
6	Кріодеструкція у ветеринарній хірургії, та показання до використання	2
7	Еферентне лікування хірургічних хвороб собак і котів, види патологій, та способи застосування	2
8	Загальні хірургічні підходи до геріатричних пацієнтів	2
	Разом	15

5. Темі самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дії хірурга при інтраопераційних кровотечах, способи зупинки та гемостатичні препарати	6
2	Езофагогастроуденоскопія, колоноскопія, ларинготрахеобронхоскопія, риноскопія, відеоотоскопія	12
3	Хірургічні патології собак і котів, використання КТ та МРТ для їх діагностики.	12
4	Види зварювання у ветеринарній хірургії, термокоагулятор, монополяр, лігашу.	12
5	Види лазерів та зони використання при хірургічних патологіях собак і котів.	12
6	Видалення новоутворень за допомогою кріодеструктора	12
7	Еферентна терапія як частина хірургії собак і котів	12
8	Хірургічні особливості геріатричних собак і котів	12
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування

7. Методи навчання

- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;

8. Методи оцінювання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів.		
МОДУЛЬ 1		
Лекція 1	Введення до предмету. Мета та завдання дисципліни, значення у формуванні спеціальних знань та навичок у фахівців ОС Магістр.	2
Лабораторна робота 1.	Ознайомлення з базовими матеріалами для роботи з хірургічними ранами у дрібних домашніх тварин. Специфіка обробки ран у собак та котів.	11
Самостійна робота 1.	Дії хірурга при інтраопераційних кровотечах, способи зупинки та гемостатичні препарати	5
Тема 2. Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів		
Лекція 2	Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів. Ч I	2
Лабораторна робота 2.	Ендоскопія в хірургії, діагностика, лікування та відбір матеріалу для досліджень	10
Самостійна робота 2.	Езофагогастроуденоскопія, колоноскопія, ларинготрахеобронхоскопія, риноскопія, відеоотоскопія	5
Тема 3. . Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів. Ч II		
Лекція 3	Новітні методи діагностики і лікування хірургічних хвороб собак і котів. Ч II	2
Лабораторна робота 3.	КТ, МРТ, УЗД та рентген для діагностики хірургічних патологій собак і котів.	10
Самостійна робота 3.	Хірургічні патології собак і котів, використання КТ та МРТ для їх діагностики.	5
Тема 4. Невідкладні стани в оперативній хірургії і травматології		
Лекція 4	Невідкладні стани в оперативній хірургії і травматології	2
Лабораторна робота 4.	Використання технологій зварювання у ветеринарній хірургії, термокоагулятор, монополяр, лігашу	11
Самостійна робота 4.	Види зварювання у ветеринарній хірургії, термокоагулятор, монополяр, лігашу.	5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
МОДУЛЬ 1		
Тема 5. ВЧ-зварювання тканин Кріохірургічні технології		
Лекція 5	ВЧ-зварювання тканин Кріохірургічні технології	2

Лабораторна робота 5.	Використання лазеру у ветеринарній хірургії собак і котів	11
Самостійна робота 5.	Види лазерів та зони використання при хірургічних патологіях собак і котів.	5
Тема 6. Еферентні методи лікування. Трансфузіологія.		
Лекція 6	Еферентні методи лікування. Трансфузіологія.	2
Лабораторна робота 6.	Кріодеструкція у ветеринарній хірургії, та показання до використання	10
Самостійна робота 6.	Видалення новоутворень за допомогою кріодеструктора	5
Тема 7 Особливості превентивних технологій у тварин різних вікових груп. Хірургічне лікування у тварин із хронічними захворюваннями.		
Лекція 7	Особливості превентивних технологій у тварин різних вікових груп. Хірургічне лікування у тварин із хронічними захворюваннями.	2
Лабораторна робота 7.	Еферентне лікування хірургічних хвороб собак і котів, види патологій, та способи застосування	11
Самостійна робота 7.	Еферентна терапія як частина хірургії собак і котів	5
Тема 8. Малоінвазивні технології у офтальмології Пластична хірургія у ветеринарній медицині собак і котів.		
Лекція 8	Малоінвазивні технології у офтальмології Пластична хірургія у ветеринарній медицині собак і котів.	2
Лабораторна робота 8.	Загальні хірургічні підходи до геріатричних пацієнтів	10
Самостійна робота 8.	Хірургічні особливості геріатричних собак і котів	5
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Залік		30
Всього за курс		$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2298>);

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Сухонос В.П., Малюк М.О., Куліда М.А., Солонін П.К. «Інноваційна хірургія тварин», методичні вказівки, К.: КОМПРИНТ, 2020, 34 с.
2. Загальна ветеринарна хірургія: навчальний посібник. Солонін П.К., Куліда М.А., Климчук В.В. – Київ : НУБіП, 2026. – 272с.
3. Kulida, M., Nicpoń, J., Solonin, P., & Oliynyk, V. (2025). Clinical and morphological indicators of halitosis in cats. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 16(1), 104-122. <https://doi.org/10.31548/veterinary1.2025.104>
4. Gorkava, I., Kulida, M., Horbachov, A., Postoi, V., & Postoi, R. (2024). Treatment of dog's osteoarthritis using autologous platelet-rich plasma. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 15(4), 95-111. <https://doi.org/10.31548/veterinary4.2024.95>
5. Maliuk, M., Tul, O., Kulida, M., & Kovalenko, D. (2024). Prevalence and diagnostic methods of surgical pathology in the digestive system of animals. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 15(1), 104-121. <https://doi.org/10.31548/veterinary1.2024.104>
6. Stadnik N.V., Bokotko R.R., Savchuk T.L., Kulida M.A., Mazurkevich A.Y. (2021). Creatinphosphokinase activity in rabbit serum during regeneration of experimentally damaged muscle tissue and after her stimulation by the transplanted msc. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 12(4) 68-78.
7. Solonin P.C., Kulida M.A. (2021). Infusion therapy in the perioperative period in dogs and cats. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 12(1)60-68. <https://doi.org/10.31548/ujvs2021.01.007>
8. Kulida, M.A., Tkachenko, S.M. (2021). Periodontal diseases in dogs (etiology, clinical signs, diagnosis). *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 12(1)23-31. <https://doi.org/10.31548/ujvs2021.01.003>
9. Kulida, M.A., Tkachenko, S.M. (2020). Complications of the otitis in small domestic animals and methods of treatment, «*Ukrainian journal of veterinary sciences*», 11(1):81-88.
10. Kirk and Bonagura's Current Veterinary Therapy XVI, ISBN: 9780323552424, ELSEVIER, 2019. – 1456p.
11. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
12. <https://www.oie.int/en/home/>
13. <https://uk.wikipedia.org/>